

Lännsstyrelsen
Jämtlands län

Eva E Karlsson
010-225 33 58

Yttrande

Datum
2015-06-04

Dnr (anges vid skriftväxling)
430-1785-2015

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över remiss Farokonventionen – Europarådets ramkonvention om kulturarvets samhälleliga värde

Regeringen har efterfrågat Lännsstyrelsens synpunkter på Riksantikvarieämbetets rapport om förutsättningarna för och konsekvenserna av en eventuell anslutning till Europarådets Farokonvention. Lännsstyrelsen har tagit del av Riksantikvarieämbetets rapport och önskar lämna följande synpunkter.

Riksantikvarieämbetet har i sin rapport gjort en genomgång av Farokonventionen och redogör för- och nackdelar med en anslutning till konventionen. Lännsstyrelsen delar Riksantikvarieämbetes syn på att inriktningen inom det svenska kulturmiljöarbetet till stor del ansluter till Farokonventionens intentioner och är i linje med de nationella målen för det statliga kulturmiljöarbetet.

Farokonventionen vill öka medborgarnas ansvar och inflytande och inspirera till att få med fler människor i samtalet om kulturarv. Konventionen förespråkar individen före kollektivet och sätter människan i centrum. Kulturarv ges en bred definition och innefattar materiella och immateriella kulturarv som ständigt är under utveckling. Konventionen vill sätta fokus på vem som har makten och möjligheten att definiera vad som räknas som kulturarv och varför, med brukarperspektiv och inte bevarandeperspektiv i centrum. Det är mycket motiverat att reflektera över hur arbetet med kulturmiljöer och kulturarv utförs och vägen dit.

Övergripande teman i konventionen är att kulturarv ska vara en resurs för social och ekonomisk hållbar utveckling. Det blir en utmaning för den svenska offentliga kulturmiljöförvaltningen. Det kräver ökat tvärsektoriellt arbete och metodutveckling på fler nivåer, både nationellt och regionalt. Frågan är om sektorn har möjlighet att leva upp till förväntningarna?

I konventionen förespråkas tre nivåer individen, samhället och Europa. Vi lever i en global värld, därför känns det mer befogat att gå utanför ”the common heritage of Europe” och öppna upp för den omgivande världen även utanför Europa. I konventionen finns en hög tilltro till digital teknik. Men ska människan sättas i centrum befinner sig en del redan i periferin eftersom möjligheten till internet varierar, åtminstone i Jämtlands län. Det blir också en

Lännsstyrelsen
Jämtlands län

utmaning för kulturmiljösektorn att nå ut till individer från svagare grupper så de ges möjlighet till att synliggöra sin syn på hur kulturmiljöarbetet ska bedrivas.

Konventionen förespråkar en samverkansmodell i breda sammanhang för kulturmiljöarbetet inom till exempel samhällsplanering och markförvaltning för att minimera skador på kulturarv. Kulturmiljöexperterna ska arbeta med kunskapsförmedling och utbildning och utgår ifrån ett brukarperspektiv. Det nuvarande kulturmiljöarbetet ska bidra till människors delaktighet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön och ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Det är ett förhållningssätt som tillämpats i projekt Kalejdoskop inom det statliga kulturmiljöarbetet. I översynen av riksintressen för kulturmiljö finns möjlighet att tillämpa en bred samverkansmodell med fokus på medborgarna. Men det statliga kulturmiljöarbetet formas idag av nationella uppdrag och lagstiftning. På sikt kräver Farokonventionen ett delvis nytt arbetssätt med en förändring av expertrollen från att skydda och bevara kulturarv till mer dialog och medinflytande från medborgarna.

Lännsstyrelsen anser att en ratificering av Farokonventionen inte enbart ska göras som en solidaritetshandling utan föregås av en konkretisering av vilka mätbara effekter som ska eftersträvas. I detta bör även ingå att utreda vilka resurser inom kulturmiljösektorn som kan krävas för att nå en lyckad implementering av konventionen tillsammans med en rättssäker hantering av de ärenden som är kopplade till kulturmiljöarbetet.

I den slutliga handläggningen av ärendet har enhetschef Magnus Lindow deltagit med antikvarie Eva Karlsson som föredragande.

Magnus Lindow
Enhetschef samhällsenheten

Eva Karlsson
Antikvarie

Kopia (e-post)
Lännsstyrelserna
Jamtli